

Единадесета Международна олимпиада по лингвистика

Манчестър (Великобритания), 22–26 юли 2013 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Не преписвайте условията. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове). На всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилното си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

Обосновавайте получените отговори. Отговор, даден без всякакво обяснение, макар и да е съвсем верен, се оценява ниско.

Задача №1 (20 точки). Дадени са думи на езика йидин и преводите им на български:

guda:ga	куче	gudagabi	друго куче
bu:na	жена	gaʒagimba:m	от бял мъж
wagu:ʒa	мъж	biŋʒi:ngu	за стършел
mu:ubara	чужденец	bimbi:n	на баща (<i>род. надеж</i>)
gaʒagimba:gu	за бял мъж	muʒam	майка
bamagimbal	без човек	biŋʒi:nmu	от стършел
bama:gu	за човек	maʒu:rbi	друга жаба
bimbi:bi	друг баща	bu:ragimbal	без жена
mularigu	за инициран мъж	baʒigalni	на костенурка (<i>род. надеж</i>)
mularini	на инициран мъж (<i>род. надеж</i>)	ʒudu:lumuʒay	с гълъб
bu:na:m	от жена		

Знакът „:“ означава, че предходната гласна е дълга.

(a) Означете дългите гласни (ако ги има): **mugaʒumu** от рибарска мрежа
waʒalgu за бумеранг

(b) Означете дългите гласни (ако ги има) и преведете на български:
baman, bu:nabi, maʒurmuʒay, muʒamni.

(c) Преведете на йидин:
на чужденец (*род. надеж*), за рибарска мрежа, баща, от жаба,
без мъж, на гълъб (*род. надеж*), костенурка, без бумеранг.

⚠ Езикът йидин е от пама-нюнгското семейство. Говори се от около 150 души в австралийския щат Куинсланд. **ʒ, ŋ, ɲ, ɽ** са съгласни звукове.

—Божидар Божанов, Иван Держански

Задача №2 (20 точки). Дадени са думи на тундровия юкагирски език и преводите им на български в случаен ред:

ilennime, joqonnime, saancohoje, johudawur, ilenlegul, cireme, johul, aariinmøŋer, joqodile, møŋer, ciremennime, joqoncohoje, saadoŋoj, uoduo, oŋoj, aariinjohul, uodawur, joqol

изстрел, дървен сандък, нос, птица, якутски нож, храна за елени,
торба, дуло на пушка, кон, калъф за нос, дървена къща, внук,
гръм, якут, люлка, стадо елени, дървен нож, гнездо

(a) Определете верните съответствия.

(b) Думата *ewce* значи ‘връх, крайче’. Преведете на български:

aarii, aariidoŋoj, ciremedawur, ile, johudewce, legul, saal, saannime, uo.

Две от тези думи имат същите значения като две от дадените.

(c) Думата *cuo* значи ‘желязо’. Преведете на юкагирски:

желязна птица, хъркане, връх на острието на нож, чувал за провизии.

Ако не сте сигурни как да преведете някоя дума, обяснете защо.

⚠ Тундровият юкагирски е език на малка народност в североизточен Сибир. Говори се от няколко десетки предимно възрастни хора, тъй като много юкагири са минали на руски или на някой от езиците на съседни, по-многобройни, народи, които често са и носители на по-висока материална култура (например якутите).

Калъфът за нос е средство за защита на носа от студа.

—Иван Держански

Задача №3 (20 точки). Дадени са думи и словосъчетания на езика пираха и опростени транскрипции на произношението им в обикновена реч:

<i>bagiai baabi</i>	ba.gia. ¹ baa.bi	лош крадец
<i>bahoigatoi</i>	ba.hoi.ga. ¹ toi	прасе
<i>bahoigatoi baihiigi</i>	ba. ² hoi.ga.to.bai. ¹ hii.gi	бавно прасе
<i>giopai</i>	gio. ¹ pai	куче
<i>giopai hoigi</i>	gio.pa. ¹ hoi.gi	кирливо куче
<i>giopai sabi</i>	gio.pa. ¹ sa.bi	сърдито куче
<i>giopai xaibogi</i>	² gio.pa. ¹ ai.bo.gi	бързо куче
<i>hixi</i>	hi. ¹ ?i	плъх
<i>hixi xitaxi</i>	hi.? ⁱⁱ . ¹ tai.? ⁱ	тежък плъх
<i>kagahoaogii toio</i>	ka.ga.ho.ao.gi.to. ¹ io	стара папая
<i>kagaihiai</i>	ka. ¹ gai.hi.ai	ягуар
<i>kagaihiai baagiso</i>	ka.gai. ² hia. ¹ baa.gi.so	много ягуари
<i>kagaihiai xaibogi</i>	ka.gai. ² hia. ¹ ai.bo.gi	бърз ягуар
<i>kagihii</i>	ka.gi. ¹ hi	оса
<i>kahai baihiigi</i>	ka. ² ha.bai. ¹ hii.gi	бавна стрела
<i>kaibai xogiai</i>	kai. ¹ bao.gi.ai	голяма маймуна
<i>kaoaibogi</i>	kao. ¹ ai.bo.gi	дух на джунглата
<i>kaoaibogi sabi</i>	kao.ai.bo.gi. ¹ sa.bi	сърдит дух на джунглата
<i>koxopa</i>	ko.? ^o . ¹ pa	стомах
<i>pihaogixisoaiipi</i>	pia.hao.gi.? ⁱ .so. ¹ ai.pi	банан за готвене
<i>poogaihiai</i>	po. ^o . ¹ gai.hi.ai	банан
<i>tagasaga</i>	ta.ga. ¹ sa.ga	мачете
<i>xabagi</i>	¹ ?a.ba.gi	тукан
<i>xabagi giisai</i>	?a.ba.gi.gii. ¹ sai	този тукан
<i>xagai</i>	?a. ¹ gai	изкривен
<i>xaogii</i>	¹ ?ao.gii	чужденка
<i>xibogi</i>	¹ ?i.bo.gi	мляко
<i>xiga</i>	¹ ?i.ga	твърд
<i>xiiapisi</i>	?ii. ¹ aa.pi.si	ръкав
<i>xisipoai</i>	?i.si.po. ¹ ai	крило
<i>xisitai xagai</i>	?i.si. ¹ taa.gai	изкривено перо
<i>xisoobai</i>	?i. ¹ soo.bai	видра
<i>xogiai</i>	?o.gi. ¹ ai	голям

тукан

Напишете как се произнасят следните думи и словосъчетания:

<i>xaabi</i>	тънък	<i>bigi</i>	почва	<i>poogaihiai toio</i>	стар банан
<i>xaapisi</i>	ръка	<i>kagahoaogii</i>	папая	<i>xabagi kapioxio</i>	друг тукан
<i>xitiixisi</i>	риба	<i>kaibai</i>	маймуна	<i>xabagi xogiai</i>	голям тукан
		<i>kapiigaiitooi</i>	молив		

⚠ Езикът пираха се говори от неконтактното племе пираха, живеещо на територията на щата Амазонас, Бразилия. Той е единственият останал жив език от семейството мура.

[ʔ] е съгласен звук (т. нар. гърлен взрив). [h] = *h* в английската дума *hat*. Знакът „.“ бележи границите между сричките. Знакът „¹“ пред сричка означава главно ударение. Знакът „₂“ пред сричка означава второстепенно ударение (ако го има).

—Артур Семенюк

Задача №4 (20 точки). Дадени са изречения на езика муна и преводите им на български:

1. *murihino andoandoke dofoni we molo.*
Учениците на Маймуната се качват на планината.
2. *lambuku nakumodoho.*
Моята къща ще бъде далеч.
3. *lambuhindo lagahi nofanaka.*
Къщите на мравките са топли.
4. *lagahino damutaa kaleino robhine.*
Неговите мравки ще изядат банана на жената.
5. *a dhini nofutaa ndokehiku.*
Демонът яде моите маймуни.
6. *robhineneno naghumoli lambuno adhiadhini.*
Неговата жена ще купи къщата на Демона.
7. *a kontuhi namanaka.*
Камъните ще бъдат топли.
8. *a robhinehi dakumala we andoandoke.*
Жените ще отидат при Маймуната.
9. *a murihi dosuli we lambuhi.*
Учениците се връщат при къщите.
10. *lagahino muriku dokodoho.*
Мравките на моя ученик са далеч.
11. *adhiadhini nododo molondo.*
Демонът реже тяхната планина.

(a) Преведете на български:

12. *andoandoke nogholi lagahiku.*
13. *a dhinichi dasumuli we murindo robhinehi.*

(b) Преведете на муна:

14. Мравката ще се качи на камъка на ученика.
15. Мравките отиват при Демона.
16. Маймуните на моите жени ще нарежат моите банани.
17. Планините на маймуната са далеч.

⚠ Езикът муна е от австронезийското семейство. Говори се от около 300 000 души в Индонезия.

Подчертаните имена принадлежат на герои от приказки.

—Ксения Гилярова

Задача №5 (20 точки). В поредица от опити, проведени през 2010 в университета „Карнеги Мелтън“ (Питсбърг, САЩ), на доброволци се показвали английски думи, като същевременно се измервали равнищата на активност в различни мозъчни участъци. След това доброволците си избирали думи от предварително подготвен списък от 60 думи, а учените отново измервали нивата на мозъчна активност. Въз основа на получената информация учените в повечето случаи могли правилно да посочат думите, за които мислели доброволците.

По-долу виждате данни за равнищата на активност в четири участъка на мозъка в зависимост от това, коя е била думата.

Дума	Превод	Участък А	Участък В	Участък С	Участък D
<i>airplane</i>	самолет	висока	ниска	ниска	висока
<i>apartment</i>	апартамент	висока	ниска	ниска	висока
<i>arm</i>	ръка	ниска	висока	ниска	ниска
<i>corn</i>	царевича	ниска	ниска	висока	ниска
<i>cup</i>	чапа	ниска	ниска	висока	ниска
<i>igloo</i>	иглу	висока	ниска	ниска	ниска
<i>key</i>	ключ	висока	висока	ниска	ниска
<i>lettuce</i>	маруля	ниска	ниска	висока	висока
<i>screwdriver</i>	отвертка	ниска	висока	ниска	висока

Същата информация е дадена за още шест думи от предварителния списък: *bed* ‘легло’, *butterfly* ‘пеперуда’, *cat* ‘котка’, *cow* ‘крава’, *refrigerator* ‘хладилник’, *spoon* ‘лъжица’.

Дума	Участък А	Участък В	Участък С	Участък D
1	ниска	ниска	висока	висока
2	ниска	ниска	висока	ниска
3	висока	ниска	ниска	ниска
4	ниска	ниска	ниска	висока
5	ниска	висока	висока	ниска
6	ниска	ниска	ниска	ниска

Определете верните съответствия.

—Борис Иомдин

Редактори: Светлана Бурлак, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич (отг. ред.), Иван Держански, Хю Добс, Борис Иомдин, Бруно Л’Асторина, Ли Джею, Алексей Пегушев, Мария Рубинщейн, Даниел Руцки, Розина Сависаар, Артур Семенюк, Павел Софрониев, Габриела Хладник, Тодор Червенков.

Български текст: Божидар Божанов, Иван Держански, Павел Софрониев.

Наслука!